REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA
W GDAŃSKU

RP.63.7.5.2024

Gdańsk, dnia 9 lutego 2024 r.

Pan
Jerzy Bańka
Wójt Gminy Cewice
Urząd Gminy Cewice
ul. W. Witosa 16
84-312 Cewice

Szanowny Panie Wójcie,

wnioskiem z dnia 30 stycznia 2024 r., doręczonym do tut. Izby w dniu 2 lutego 2024 r. zwrócił się Pan z prośbą o zajęcie stanowiska odnośnie problematyki zwrotu części opłaty wniesionej tytułem zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w związku z wygaśnięciem tego zezwolenia przed upływem okresu, na który zostało udzielone.

Ocena prawna poruszonego zagadnienia wymaga wstępnie przypomnienia, że przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) wskazują, że opłata **za korzystanie** z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych jest pobierana przez gminę w celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań własnych określonych w art. 4^1 ust. 1 tejże ustawy. Jednocześnie należy zauważyć, że przepisy ww. ustawy nie regulują kwestii zwrotu opłaty **za korzystanie** z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w przypadku rezygnacji bądź cofnięcia zezwolenia. Jednakże w podanym zakresie przedmiotowym kluczowych wskazówek dostarcza orzecznictwo sądowe. Należy odnotować w szczególności wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 sierpnia 2020 r. (sygn. akt II GSK 518/20) w którym m.in. stwierdzono [wyróżnienie tekstu przez RIO]: *Podkreślić należy, co już wyżej zaznaczono, że* ***kwota opłaty nienależnej****, której istotę prawidłowo wyjaśnił Sąd I instancji w zaskarżonym wyroku,* ***nie może pozostawać w budżecie gminy, bowiem w sytuacji wygaśnięcia zezwolenia, a zatem niekorzystania z niego, gmina traci z mocy w art. 11^1 ust. 8 ustawy tytuł prawny do opłaty uiszczonej za czas po wygaśnięciu uprawnienia****. W tym kontekście zarządzenie zwrotu opłaty nienależnej jawi się jako działanie oczywiste i konieczne, a pogląd iż brak wniosku osoby, która zgłosiła rezygnację z zezwolenia, uzasadnia niedokonanie zwrotu jest, zdaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego, błędny.* Powyższe założenia ujęte w orzeczeniu sądowym prowadzą do dwóch istotnych wniosków.

Po pierwsze - wygaśnięcie zezwolenia w okresie jego ważności powoduje obowiązek zwrotu tej części opłaty, która dotyczy okresu po tym zdarzeniu (wygaśnięciu); po drugie - w następstwie tego zdarzenia na gminie spoczywa obowiązek zwrotu tej części opłaty, który nie może być warunkowany wnioskiem ze strony uprawnionej osoby. Założenia te wynikają zaś z tego, że wspomniana opłata – co wynika z przepisów ww. ustawy – jest opłatą **za korzystanie z zezwolenia,** a nie za jego udzielenie (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia

Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
tel: (58) 301-86-45, fax: (58) 346-25-15
NIP 583-21-22-408 REGON 190134954
✉ gdansk@rio.gov.pl www.bip.gdansk.rio.gov.pl

24 lutego 2023 r., sygn. akt III SA/Gl 923/22). W tym ostatnim wyroku wskazano również, że: *Obowiązek zwrotu nadpłaconej opłaty czyli tzw. opłaty nienależnej powstał zatem następnego dnia po wygaśnięciu decyzji, a nie było również przeszkód, aby zwrot taki zarządzić w dacie wydania decyzji wygaszającej zezwolenia.*

W zakresie formy prawnej zwrotu, wymaga przypomnienia, że sam obowiązek uiszczenia opłaty w prawidłowej wysokości wynika z mocy prawa, a nie z mocy decyzji administracyjnej ustalającej bądź też określającej wysokość zobowiązania z tego tytułu, a wówczas wyliczenie opłaty ma jedynie charakter materialno – techniczny. Tożsamy status prawny będzie miał również zwrot części tej opłaty, a w konsekwencji nie ma przesłanek, aby rozpatrywać taki stan faktyczny w przedmiocie zwrotu nadpłaty.

Zatem, mając na uwadze powyższe uwarunkowania prawne, zdaniem tut. Izby, w następstwie wygaśnięcia zezwolenia przed upływem okresu, na który zostało udzielone, gmina ma obowiązek dokonania zwrotu odpowiedniej części opłaty za to zezwolenie, bez wniosku uprawnionej osoby, czyli z urzędu. Zwrot opłaty stanowić będzie czynność materialno – techniczną.

Jednocześnie pragnę podkreślić, że udzielone w ramach niniejszego pisma wyjaśnienia w zakresie stosowania przepisów o finansach publicznych są wyłącznie stanowiskiem Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku, która nie posiada kompetencji do dokonywania powszechnie obowiązującej wykładni przepisów prawa.

Z poważaniem

Signature Not Verified
Dokument podpisany przez Luiza Budner - Iwanicka, RIO w Gdańsku
Data: 2024.02.09 11:09:57 CET

Luiza Budner – Iwanicka
Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Gdańsku

Do wiadomości:
1) członkowie Kolegium w/m,
2) Wydział Kontroli Gospodarki Finansowej w/m,
3) Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń w/m.

Publikacja: Biuletyn Informacji Publicznej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku.

Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
tel: (58) 301-86-45, fax: (58) 346-25-15
NIP 583-21-22-408 REGON 190134954
✉ gdansk@rio.gov.pl www.bip.gdansk.rio.gov.pl